

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет математики, природничих наук і технологій

Кафедра теорії та методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності

Соціально-екологічна безпека життєдіяльності (в т.ч. основи охорони праці):
Безпека життєдіяльності

СИЛАБУС

2021 – 2022 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Завідувач кафедри (С.І. Садовий)
(ініціали та прізвище)

Розробники: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Пуляк О.В.,

Ел. адреса: Кафедра Технологій <kafedratehnologiy@gmail.com>

Інша контактна інформація:

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	Безпека життєдіяльності
Спеціальність:	015 Професійна освіта
Освітньо-професійна програма:	015 Професійна освіта
Рівень вищої освіти:	бакалавр
Форма навчання:	денна
Курс:	1
Семестр:	1

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	3
Блоків (модулів) –	1
Загальна кількість годин –	90
Тижневих годин для денної форми навчання:	1
Лекції	22 год.
Практичні, семінарські	18 год.
Лабораторні	-
Самостійна робота	50 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	
Вид підсумкового контролю:	Диф. залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	http://moodle.kspu.kr.ua/enrol/index.php?id=660 https://phm.cuspu.edu.ua/images/Безпека_життєдіяльності_та_основи_охорони_праці_2017.pdf

Зв'язок з іншими дисциплінами.	«Екологія», «Біологія», «Психологія», «Географія», «Математика», «Фізика», «Хімія», «Філософія», «Соціологія», «Менеджмент»
---------------------------------------	---

3-4.Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити НС та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання (ОГ), а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику, забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку. Засвоївши дисципліну "Безпека життєдіяльності" майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності, охорони праці та охорони праці в галузі у відповідних напрямах підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій. В результаті вивчення дисципліни "Безпека життєдіяльності" бакалаври у відповідних напрямах підготовки повинні мати такі головні загальнокультурні та професійні компетенції.

Заплановані результати навчання:

Знати:

- основні характеристики навколошнього середовища, виявлення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків їх впливу на організм людини, основ захисту здоров'я та життя, довкілля від небезпек;
- сучасні проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності;
- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколошнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- основні проблеми екологічної безпеки;
- основні методи збереження здоров'я та працездатності виробничого персоналу та учасників освітнього процесу.

Вміти:

- визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити НС та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

- володіти основними методами збереження здоров'я та працездатності персоналу;
- оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- впровадження безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проєктування та організація робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 21. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

Програмні результати навчання

ПРН 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.

5. Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцін- ки	Термін викона- ння
Тиж. 1. 6 акад. год.	<p>Блок 1/Модуль I. Тема 1 Вступ. Наукові основи безпеки життєдіяльності</p> <p>Тема 2 Ризик. Ризик-орієнтоване мислення. Управління ризиком.</p> <p>Тема 3 Надзвичайні ситуації. Природні загрози та їх характеристика</p>	Лекція Лекція Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с. 2. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – http://www.mns.gov.ua 3. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2019 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.mns.gov.ua 4. Мудл ЦДПУ.	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. (7 год)		
Тиж. 2. 2 акад. год.	<p>Блок 1/Модуль I.</p> <p>Тема 4. Надзвичайні ситуації техногенного та соціального характеру.</p>	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с. 2. Офіційний сайт Державної служби України з	Сутність поняття техногенної, соціальної та природної небезпеки за видами діяльності людини. Інтенсивність прояву небезпечних факторів залежно від виду середовища.. (7 год)		

				надзвичайних ситуацій – http://www.mns.gov.ua 3. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2019 році [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.mns.gov.ua		
Тиж. 3. 2 акад. год	Тема 1. Наукові основи безпеки життєдіяльності. Ризик як кількісна оцінка небезпек	Практичне заняття				
Тиж. 4. 2 акад. год.	Тема 5 Техногенні небезпеки та їх наслідки. Механічні негативні фактори середовища. Шум, вібрація. Негативна дія на організм, засоби захисту.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.</i>	Термічні фактори та спеціальні засоби попередження і захисту від них. (7 год)		
Тиж. 5. 2 акад. год..	Тема 6. Електронебезпека та пожежна безпека.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.</i>	Загальні вимоги пожежної безпеки. Правила поведінки людей у разі виникнення пожежі. Джерела виникнення та види соціальних небезpieczeń. Руйнівні ідеї та течії, їх наслідки для людини та людства в цілому (7 год)		

Тиж. 6. 2 акад. год.	Тема 2. Надзвичайні ситуації. Природні загрози та їх наслідки.	Практичне заняття			
Тиж. 7. 2 акад. год.	Тема 7. Радіаційні небезпеки. Шкідливі речовини. Електромагнітні негативні фактори середовища.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.	Характеристики радіоактивного випромінювання. Класи небезпеки шкідливих речовин. (7 год)	
Тиж. 8. 2 акад. год	Тема 8. Психологічна діяльність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.	Специфічні властивості зорового аналізатора, межі його сприйняття. Фізіологічна дія кольорів на людський організм. Культура життєдіяльності як фактор попередження виникнення небезпечних ситуацій та зменшення їх шкідливого впливу. Прогнозування здоров'я. Захворюваність (інфекційна, неінфекційна, гостра, хронічна) та смертність як показники стану здоров'я населення. Фактори ризику, групи ризику. СНІД. Методи протидії залученню до тютюнопаління, вживання алкоголю та наркотиків. Профілактика шкідливих звичок. Профілактика суїциду. Здоров'я родини. Фактори ризику в сім'ї. Репродуктивне здоров'я, вагітність, попередження спадкових хвороб. (7 год)	

Тиж. 9. 2 акад. год.	Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Негативні фактори середовища життєдіяльності.	Практичне заняття			
Тиж. 10. 2 акад. год	Тема 9. Безпека харчування.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.	Харчові добавки як можливі забруднювачі. Нітрати, нітрати, нітрозоаміни в продуктах, шляхи зменшення їх кількості. Роль своєчасно наданої та правильно проведеної першої медичної допомоги в урятуванні життя і здоров'я потерпілого. (7 год)	
Тиж. 11. 2 акад. год.	Тема 10. Організація навчального середовища. Ергономіка в курсі безпеки життєдіяльності. Основні типи негативної поведінки в закладах освіти. Правила поведінки.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с. 2. Безпека дітей та підлітків: боулінг, секстинг, грумінг тощо. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://naurok.com.ua/webinar/bezpeka-ditey-ta-pidlitkiv-onlays-kiber-buling-seksting-gruming-ta-kontent-scho-shkodit	Профілактика фізіологічних та психоневрологічних порушень. Візуальна діагностика стану потерпілого. Медична аптечка. Використання підручників матеріалів при наданні першої медичної допомоги. Порядок проведення реанімаційних заходів. Термін, послідовність та методика проведення штучного дихання та непрямого масажу серця. Діагностика відновлення життєдіяльності організму. (7 год)	

Тиж. 12. 4 акад. год.	Тема 4. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Негативні фактори середовища життєдіяльності.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.		
Тиж. 13. 2 акад. год.	Тема 5. Психологічна діяльність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.		
Тиж. 14. 2 акад. год.	Тема 11. Нормативне регулювання охорони праці. Міжнародна організація праці. Цілі сталого розвитку. Законодавство України у сфері охорони праці. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу.	Лекція	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.		
Тиж. 15. 2 акад. год.	Тема 7. Охорона праці. Розслідування нещасних випадків в галузі освіти.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. –		

			Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.		
Тиж. 16. 2 акад. год.	Тема 8. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я. Безпека харчування.	Практичне заняття	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.		
Тиж. 17. 2 акад. год.	Тема 9. Ризик як кількісна оцінка небезпек. Вивчення основ організації навчального середовища.	Практичне заняття	. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. <i>Курс лекцій</i> : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" / А.І. Ткачук, О.В. Пуляк. – Перевидання, доповнене та перероблене. – Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". – 2017. – 184 с.		

Тиж. 17. 2 акад. год.	. Модульна контрольна робота.	Практичне заняття Он-лайн	1. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. <i>Курс лекцій:</i> Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Кропивницький, 2017. 184 с.	Написати тест.		
--	-------------------------------	------------------------------	---	----------------	--	--

6. Література для вивчення дисципліни.

1. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці. *Курс лекцій:* Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Перевидання, доповнене та перероблене. Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". 2017. 184 с.
2. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Безпека життєдіяльності та охорона праці в газузі. *Курс лекцій:* Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Перевидання, доповнене та перероблене. Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". 2018. 212 с.
3. Мягченко О. П. Безпека життєдіяльності людини та суспільства. Навч. пос. Київ, 2010. 384 с.
4. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. Київ, 2011. 526 с.
5. Зеркалов Д.В. Безпека праці. Монографія. Київ, 2012. 637 с.
6. Безпека життєдіяльності: підручник / О.І. Запорожець, В.М. Заплатинський, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко, В.О. Михайлюк, Т.Я. Каніцула. Київ, 2013. 448 с.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.kiev.ua> .
2. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/> .
3. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/> /
4. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – <http://www.mns.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. <http://www.mon.gov.ua>
6. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України <https://mepr.gov.ua>
7. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
13. Український інститут досліджень навколошнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://erriu.ukrtel.net/index.html>.

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Специфічною особливістю курсу є його повна спрямованість на щоденне використання одержаних компетентностей у професійній діяльності та особистому житті. Головна увага оцінювання приділяється рівням умінь та навичок студентів. Тому для проведення контролю знань а семінарських заняттях створюються теоретичні та практичні події, під час яких перевіряються вміння студентів застосовувати свої знання у стандартних і нестандартних ситуаціях.

Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз аналітичної інформації;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, розрахунково-графічні роботи);
- самостійне опрацювання тем;
- використання приладів, таблиць, схем.

Максимальний бал за виступ з питань семінарського заняття – 5 балів.

Студент, який не з'являється на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Модульний контроль проводиться на останньому занятті. Тривалість виконання модульних контрольних завдань не перевищує двох академічних годин.

Форми проведення модульних контролів під час вивчення дисципліни:

- комплексна письмова тестова модульна контрольна робота.

До модульних контрольних робіт допускаються всі студенти незалежно від результатів поточного контролю.

За виконання завдань модульного контролю студент отримує кількість балів, які враховують в процесі розрахунків залікової оцінки: максимальна кількість балів – 20. У процесі виконання контрольних завдань студент може користуватися лише тими допоміжними матеріалами, які визначені викладачем.

Індивідуальне науково-дослідне завдання (не обов'язкове)

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу, що створює умови для реалізації творчих можливостей студента, враховує його уподобання та нахили. Індивідуальні завдання включає проходження рекомендованих викладачем курсів неформальної освіти на онлайн платформах.

8. Підсумковий контроль

Підсумкова кількість балів визначається викладача як:

- сума балів за усіма поточними формами контролю, передбаченими робочою навчальною програмою дисципліни, модульної контрольної роботи та контролю самостійної роботи.